

De Alliantie Markermeerdijken versterkt ruim 33 kilometer Markermeerdijken tussen Hoorn en Amsterdam. De dijken beschermen ruim 1,2 miljoen Noord-Hollanders tegen het water.

Nieuwsbrief Versterking Markermeerdijken

Beste bewoners,

Ruim een jaar geleden hebben we onze intrek genomen in een tijdelijk projectkantoor in Katwoude. Het is fijn om zo midden in het gebied en met prachtig uitzicht op de Markermeerdijken, de versterking voor te bereiden. Dat het werk hinder gaat veroorzaken is zeker. Deze hinder is onvermijdelijk om ook toekomstige generaties hier veilig te laten wonen, werken en recreëren.

Om het werk zo soepel mogelijk te laten verlopen, vragen we bewoners en ondernemers actief met ons mee te denken in bouw-klankbordgroepen. Woont u aan of vlakbij de dijk of heeft u een bedrijf langs de dijk? Meldt u

zich hier dan voor aan. Samen zoeken we mogelijkheden om de hinder te beperken. Laten we samen dan ook naar kansen kijken. Denk hierbij aan het realiseren van betere infrastructuur van kabels en leidingen. En hoe we het werk op een positieve manier beleefbaar kunnen maken voor bewoners, toeristen en ondernemers. Denkt u met ons mee?

Hartelijke groeten uit Katwoude,
Guido Koolhaas, directielid Alliantie

Meer weten over het project?
U bent altijd van harte welkom in onze EXPO Dijk in Uitvoering.

Project Versterking Markermeerdijken in een notendop

Noord-Holland is een badkuip. Aan drie zijden zijn we omringd door water. Dankzij de dijken kunnen we hier wonen, werken en recreëren. Hoogheemraadschap Hollands Noorderkwartier (HHNK) is verantwoordelijk voor de veiligheid van de dijken. Periodiek onderzoekt HHNK of de dijken nog voldoen aan de veiligheidsnormen. Tijdens een keuring in 2006 zijn grote delen van de Markermeerdijken van Hoorn tot Amsterdam afgekeurd. De dijken zijn niet stabiel genoeg, op sommige plekken niet hoog genoeg of het materiaal aan de buitenzijde van de dijk is aan vervanging toe. Om dit probleem op te lossen heeft HHNK de

Alliantie Markermeerdijken opgericht. Een publiek-private samenwerking tussen het schap en de waterbouwers Boskalis en VolkerWessels. Samen maken zij plannen voor de dijkversterking en voeren het werk vervolgens uit.

Stand van zaken plannen

De plannen zijn inmiddels in een vergevorderd stadium. De afgelopen jaren is veelvuldig met de omgeving overleg gevoerd. Naast bewoners zijn ook belangvertegenwoordigers van natuur, cultuurhistorie, archeologie, landbouw en het bedrijfsleven betrokken. Eind 2017 waren de plannen in concept klaar en zijn ter

inzage gelegd. In totaal zijn hier zo'n 140 reacties op binnengekomen. Het behandelen van de reacties vindt nu plaats.

Start uitvoering 2019

Na de zomer gaan de plannen, inclusief een Nota waarin staat welke reacties binnen zijn gekomen en wat ermee gedaan is, naar het Algemeen Bestuur van HHNK voor vaststelling. Daarna gaan de plannen naar de provincie Noord-Holland die ze na vaststelling opnieuw voor een ieder ter inzage legt. Het werk start vervolgens in 2019 om eind 2021 het sein 'dijk veilig' te kunnen geven.

Hoe bouw je veilig op slappe grond?

We krijgen vaak de vraag of het mogelijk is dijken aan te leggen op slappe grond. En hoe het dan zit met verzakkingen? Een mooie vraag voor Marinus Aalberts, ontwerpleider en dijkenexpert van de Alliantie. Marinus: "Door intensief grondonderzoek weten we inmiddels heel veel over de ondergrond van de Markermeerdijken. Die bestaat uit slappe lagen van veen en klei. Bij versterken op slappe grond is het belangrijkste dat je niet in één keer een grote hoeveelheid grond aanbrengt en dat er voldoende tijd is voor zetting."

Laag voor laag: rustig en beheerst

"Vergelijk het met een tompouce. Wanneer je je vork aan één kant van de tompouce steekt en er druk op zet, druk je de toplaag naar beneden en loopt de pudding aan de andere kant eruit. Dat gebeurt ook als je in

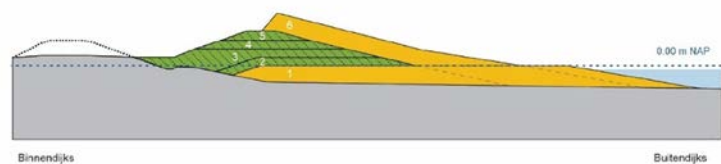
één keer een grote hoeveelheid grond aanbrengt. We brengen daarom heel zorgvuldig een laag grond aan en wachten tot de ondergrond voldoende is aangepast. Dat aanpassen houden we goed in de gaten met meters in de ondergrond. Dit proces herhalen we net zolang tot de dijk op de gewenste hoogte is." In de figuur hieronder is weergegeven hoe we verschillende lagen grond aanbrengen om de dijk te versterken.

Bodem zakt: hogere dijken

In de afgelopen 100 jaar is de bodem

gedaald. Dat is een autonoom proces. "Ook als de dijkversterking straks klaar is, gaat dat proces gewoon door. Omdat we de dijken voor de komende 50 jaar veilig maken, houden we daar nu al rekening mee. Dat betekent dat we de dijken iets hoger maken, zodat ze ook in 2071 nog aan de normen voldoen", aldus Marinus.

De dijk is van ons allemaal: Anna Frederiks

Het zal je maar gebeuren. Je hebt een horecabedrijf op één van de mooiste plekjes van Nederland, zit vol met toekomstplannen en dan hoor je dat de dijk in je omgeving op de schop gaat. Het overkomt Anna Frederiks, uitbater van De Breek in Etersheim. Haar bedrijf is gevestigd op het op één na laagste punt van Nederland, ruim 6 meter onder NAP.

Wat betekent de dijkversterking voor jou?

De plannenmakerij duurt enorm lang en telkens is er weer een reden voor opschorting. Dat geeft veel onzekerheid. De eerste gesprekken met het waterschap waren heel emotioneel. De dijk zou vijf jaar op slot gaan. Inmiddels is de toon gemoedelijker en vriendelijker. Toch had ik graag dat alles achter de rug was, dan weet ik waar ik aan toe ben.

Aangezien veel fietsers en wandelaars via de dijk komen: wat betekent het voor je klandizie?

Ongeveer 60% van mijn omzet komt van passanten. Ik ben bang dat ik straks veel klanten misloop als de dijkwegen tijdelijk worden afgesloten. Zeker als het om langere stukken dijken gaat.

Krijg je nadeelcompensatie?

In het begin was er geen duidelijkheid over nadeelcompensatie en wanneer dat uitgekeerd zou worden. Dat gaf veel zorgen over het voortbestaan van

mijn bedrijf. Inmiddels zijn we zo ver dat we periodiek gaan kijken naar de hoogte van de nadeelcompensatie. Maar nog steeds is onduidelijk of en wat er wordt uitgekeerd.

Wat had je liever anders gezien?

Ik wil dolgraag een steiger aan de dijk waar de bruine vloot kan aanleggen. Schippers staan te popelen en we kunnen leuke arrangementen samenstellen. Doordat de dijkversterking zo lang duurt, staat dat plan al een tijd in de ijskast. Dat is heel jammer. Uiteindelijk gaat het vast lukken, maar dan zijn we wel weer een paar jaar verder.

Is er ook reden om optimistisch naar de toekomst te kijken?

We zijn met de Alliantie en andere overheden in gesprek over de opzet van een archeologisch centrum bij De Breek voor interessante vondsten in de dijk. En dat is hartstikke leuk. Bij het verdrinken van Etersheim is een sarcofaag opgedoken en er ligt vast nog veel meer. Dat trekt ook weer nieuwe bezoekers.

Expo Dijk in uitvoering

Expositie hoog water door Marcel Rob

Begin van het jaar zorgde de enorme hoeveelheid regen in combinatie met de grote aanvoer vanaf de IJssel voor een zeer hoog waterpeil in het Markermeer. De harde oosten- en noordoosten wind stuwde het water verder op, wat leidde tot ondergelopen voorlanden langs de Markermeerdijken. Dat zorgde voor veel overlast en extra werk. Fotograaf Marcel Rob uit Oostwoud legde het uitzonderlijk hoge waterpeil op verschillende plekken langs de Markermeerdijken vast. De reportage geeft een indrukwekkend beeld van het oprukkende water langs de dijk. U kunt de foto-expositie bewonderen in ons projectkantoor in Katwoude.

Even voorstellen: Omgevingsmanager Bas van den Heuvel

Sinds januari dit jaar is Bas van den Heuvel omgevingsmanager bij de Alliantie voor deelgebied Zuid. Bas: "Ik ben het aanspreekpunt voor de omgeving voor de locaties Pieterman, Katwoude, De Nes en Opperwoud, Uitdam Dorp en de Uitdammerdijk. Ik ben mijn carrière begonnen in de uitvoering van weg- en waterbouwkundige werken. Ik houd van de dynamiek van grote projecten en heb altijd al interesse gehad in het achterliggende verhaal. Waarom moet iets gebeuren en hoe doen we dat dan? Wat komt er allemaal bij kijken? Daardoor kwam ik bij omgevingsmanagement terecht.

Het samenspel is interessant; hoe krijg je zo een groot en complex project als de dijkversterking ingepast in de bijzondere omgeving? Wat ik mooi vind aan dit project is het gevoel van Hollands glorie. Dijkenbouwers die het achterland beschermen tegen het water. Een eeuwenoud specialisme waar de Nederlanders nog steeds beroemd voor zijn over de hele wereld. In de eerste maanden van dit jaar heb ik met een groot aantal bewoners kennis mogen maken. Heeft u vragen, opmerkingen, of zin in een kop koffie? Neem contact met mij op of kom langs in de keet. U bent van harte welkom!"

Beleef de Markermeerdijken

Wat komt er kijken bij een dijkversterking? Waarom is het nodig? Welke belangen spelen een rol? Op deze en nog veel meer vragen geeft de EXPO Dijk in Uitvoering antwoord. De EXPO is het splinternieuwe informatiecentrum over de dijkversterking gehuisvest in het projectkantoor van de Alliantie in Katwoude.

Tot de uitvoering start is de EXPO open voor bezoekers op woensdag en vrijdag tussen 09.00 en 17.00 uur. Groepen kunnen een afspraak maken door een e-mail te sturen naar Expo@markermeerdijken.nl

Maak een ballonvaart over de dijken

In de EXPO kun je een ballonvaart maken over de dijken. Stap met een Virtual Reality-bril in de luchtballon en de reis kan beginnen! Neem een kijkje bij het stadstrand in Hoorn, de dijken van Zeevang of het Noordeinde van Volendam. Met één druk op de knop is de huidige én de toekomstige situatie te zien. Een waanzinnig leuke ervaring!

Terug in de tijd

Hoe de Markermeerdijken een primaire waterkering werden

Nederlanders leven met water. Van oudsher strijden we tegen het water en dat zal eeuwig doorgaan. Niet verwonderlijk aangezien meer dan helft van ons land onder zeeniveau ligt. De Zuiderzee ontstond in de vroege middeleeuwen als gevolg van een serie overstromingen. Met een oppervlakte van bijna 6000 km² is het een flinke binnenzee. Rond 1300 werden in West-Friesland de Westfriese Omringdijk en in Waterland de

Waterlandse Zeedijk aangelegd om de inwoners te beschermen tegen het opdringende water. Door de eeuwen heen werden de dijken steeds weer versterkt, soms verhoogd en opnieuw aangelegd. De laatste grote watersnoodramp trof Noord-Holland in 1916. We hebben hier nu dus al 100 jaar

droge voeten en dat willen we graag zo houden!

Afsluiten Zuiderzee

Al in 1891 was een plan opgesteld om een dijk aan te leggen en de Zuiderzee grotendeels in te polderen. Maar dit plan stuitte op grote maatschappelijke weerstand. Vanwege de hoge kosten, de grote technische risico's en de economische gevolgen voor de vissersdorpen. De ramp in 1916 gaf echter de doorslag: in 1918 keurde het parlement de Zuiderzeewet van minister en ingenieur Lely goed. Het laatste gat in de Afsluitdijk werd gesloten op 28 mei 1932. De Zuiderzee werd IJsselmeer. De veiligheid leek voortaan gegarandeerd. Maar we zijn nu ruim driekwart eeuw verder. De zeespiegel stijgt, het water rust nooit en de dijken zijn aan een grote opknopbeurt toe.

Markerwaard niet inpolderen

In 2003 besloot de toenmalige regering definitief af te zien van de inpoldering van de Markerwaard. Vanaf dat moment kregen de Markermeerdijken de wettelijke status van een primaire waterkering: de dijken moesten het achterland blijven beschermen tegen het grote buitenwater uit het Markermeer.

Meer lezen en zien over leven met water door de eeuwen heen en wat we doen om overstromingen te voorkomen? Kom naar de EXPO Dijk in Uitvoering.

Praat mee met het dijkenpanel

In 2017 is het Dijkenpanel-onderzoek opgericht. Het Dijkenpanel bestaat uit bewoners en ondernemers uit dorpen en steden langs de Markermeerdijken en uit het achterland. Meerdere keren per jaar krijgen ze een vragenlijst voorgelegd.

Het eerste onderzoek uit 2017 heeft waardevolle informatie opgeleverd. Zo werd duidelijk dat bewoners en ondernemers zorgen hebben over hun omgeving tijdens de uitvoering van de dijkversterking. Dit signaal heeft er aan bijgedragen dat we in het tweede onderzoek mensen gevraagd hebben om deel te nemen aan bouw-klankbordgroepen. De mensen in deze groep zijn onze ogen en oren in het gebied. We bespreken samen hoe we hinder en overlast zo veel mogelijk kunnen beperken. Uitgebreide resultaten van de Dijkenpanel onderzoeken vindt u op onze website.

Meepraten?

Bent u al lid van het Dijkenpanel en heeft u al meegedaan aan een van de onderzoeken? Dan zijn wij u daar erg dankbaar voor! Heeft u nog niet meegedaan en vindt u het interessant om mee te denken? Meld u dan aan voor het Dijkenpanel. Dat kan via onze website of de directe link onderzoekammd.nl/dijkenpanel. Fijn als u mee doet, alvast hartelijk bedankt!

COLOFON

Deze nieuwsbrief is een uitgave van de Alliantie Markermeerdijken en verschijnt twee keer per jaar.

Correspondentieadres:
Postbus 89
1140 AB Monnickendam

Bezoekadres:
Hoogedijk 1D
1145 PM Katwoude

www.markermeerdijken.nl
contact@markermeerdijken.nl
0299-224510